

**DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT**

Utenriksministeren

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité
Stortinget
0026 Oslo

Oslo, 29. mai 2017

Jeg viser til mitt brev til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité, datert 8. desember 2016, hvor jeg oversendte en kopi av Utenriksdepartementets sentrale kontrollenhets (Sentral kontrollenhet) rapport fra gjennomgangen av en konkret tildeling av tilskuddsmidler til *International Law and Policy Institute* (ILPI) i 2011. Jeg varslet i dette brevet at det ville bli foretatt en bredere gjennomgang av departementets tildelinger til ILPI fra oppstart i 2009 og frem til i dag. Jeg varslet også at det ville bli igangsatt et arbeid med stikkprøvegjennomgang av tilskudd til andre kommersielle aktører. Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité anmodet i brev av 17. januar 2017 om å få oversendt kopi av de nye gjennomgangene.

Jeg har nå mottatt rapport fra Sentral kontrollenhet fra gjennomgangen av utenriktjenestens forvaltning av tildelinger til ILPI i perioden 2009 – 2016. Kopi av rapporten følger vedlagt. Sentral kontrollenhet har foretatt en gjennomgang av departementets forvaltning av tilskudd til ILPI i lys av gjeldende lover, forskrifter, regelverk, instruksjer og rutiner, slik de gjaldt på de aktuelle tidspunktene. I tillegg inneholder rapporten en oversikt over planlagte og iverksatte tiltak knyttet til utfordringene i tilskuddsforvaltningen. Rapporten gir også tilrådinger.

Rapporten fra Sentral kontrollenhet om UDs bruk av ILPI er grundig, og peker på viktige forbedringsområder for utenriktjenesten. I rapporten fremgår det at sentrale spørsmål knyttet til totaliteten i samhandlingen med ILPI i liten grad har vært gjenstand for problematiseringer. Særlig vil jeg fremheve følgende funn: "En har heller ikke stilt spørsmål av overordnet karakter, for eksempel knyttet til den dobbeltrollen ILPI hadde som tilskuddsmottaker og leverandør av konsulent tjenester. Likeledes er vurderingene av de økonomiske aspektene ved samarbeidet mangelfulle." Dette er ikke en akseptabel praksis, og oppfølgingen av rapporten skal blant annet legge grunnlaget for at vi ikke får lignende eksempler fremover.

Samtidig har Sentral kontrollenhets gjennomgang ikke funnet noe som indikerer at det foreligger straffbare forhold eller brudd på habilitetsbestemmelsene i

forvaltningsloven. På samme måte som i den første rapporten viser imidlertid denne gjennomgangen svakheter i etterlevelsen av interne regelverk mv. Rapporten viser også at det har vært for lav bevissthet om grensedragningen mellom tilskudd og anskaffelser, og om enkelttiltak kan innebære ulovlig statsstøtte.

I tillegg til ILPI-gjennomgangen har departementet foretatt en stikkprøvegjennomgang av tilskuddsavtaler med andre mottakere. Kopi av rapport etter denne gjennomgangen følger også vedlagt.

Det er de senere årene, og ytterligere det siste året, iverksatt mange tiltak i UD for å adressere og for å unngå utfordringene belyst i rapportene. Sentral kontrollenhet har vist til flere av disse i kapittel 5 i sin rapport.

Av sentrale forbedringstiltak vil jeg fremheve at en egen fagseksjon for tilskuddsforvaltning ble opprettet i 2014 med økonomisk og juridisk kompetanse. Denne yter råd og bidrar med kvalitetssikring til enheter som forvalter tilskuddsmidler. Alle ordningsregelverk ble oppdatert i 2016. I forbindelse med oppdateringen av ordningsregelverkene er kravene til habilitetsvurderinger og krav til kunngjøring av midlene tydeliggjort. Nye avtalemaler er tatt i bruk, og en oppdatert versjon av departementets prosjektstyringsverktøy inneholder funksjonalitet for bedre resultatrapportering ved lukking av avtaler, bedre periodisering av avtaler og større åpenhet om avtalene gjennom publisering av avtaleteksten på UD's tilskuddsportal (www.udtilskudd.regjeringen.no). Tilskuddsportalen gir et detaljert bilde av alle inngåtte avtaler med utbetalinger inneværende år og fire år frem i tid.

Kommersielle aktører benyttes nå kun etter anskaffelsesprosess og eventuelle unntak fra dette må klareres av utenriksråden. Kompetanse på tilskuddsforvaltning skal ytterligere styrkes i UD og tilskuddsforvaltningskompetanse er nå et integrert krav for relevante stillinger.

Fra 2015 til 2017 er antall bistandsavtaler redusert fra over 6000 til ca. 4000, og det legges opp til ytterligere reduksjon. Det er også påbegynt et arbeid med å redusere antall enheter i UD og på utenriksstasjonene som forvalter bistand for å redusere risiko og styrke kvaliteten på forvaltningen. Jeg har også sett på hva som er en best mulig arbeidsfordeling mellom departement og direktorat i tilskuddsforvaltning. Et resultat av dette arbeidet er at jeg har besluttet at flere oppgaver og mer tilskuddsforvaltning skal overføres til Norad.

UD har en løpende dialog med EFTAs overvåkningsorgan (ESA) om praktiseringen av reglene for statsstøtte anvendt på tilskuddsmidler. Dialogen innebærer at UD fortsetter arbeidet med å vurdere både de ulike tilskuddsordningene og enkelttildelinger i lys av dette regelverket, som er felles med andre EØS-land.

Etter at gjennomgangene nå er slutført er min foreløpige vurdering at det interne regelverket og de sentrale lovverk som regulerer tilskuddsforvaltningen, er

tilstrekkelige. Utfordringene er snarere knyttet til etterlevelse og praktisering av eksisterende internt regelverk, samt dokumentasjon av at de nødvendige vurderinger av regelverk er gjennomført. Endringene og innstramningene som allerede er foretatt er svar på dette, og vi kommer til å arbeide videre med de tilrådingene som rapporten fra Sentral kontrollenhet presenterer. Forbedringer er en kontinuerlig prosess som har den høyeste prioritet i departementet.

Med vennlig hilsen

Børge Brende

